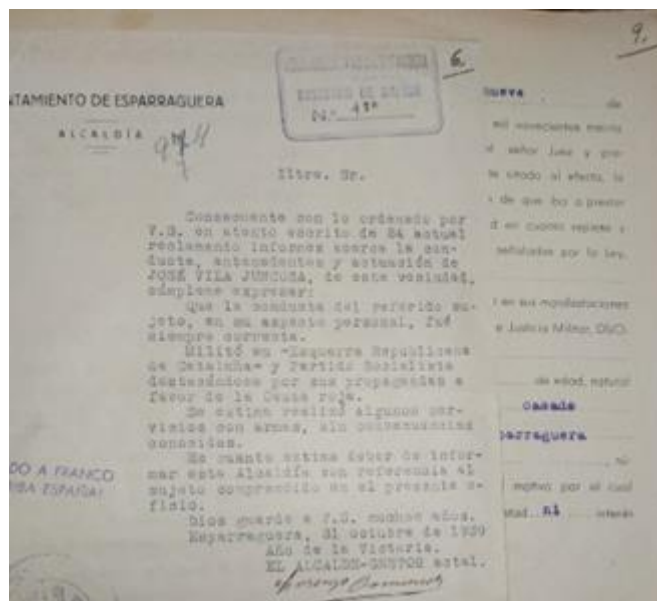

REPRESALIATS: Josep Maria Vila Juncosa¹ i família

PARAULES CLAU:

Primeres dones als ajuntaments. Felicità Vila Juncosa, Olímpia Vila Mach, Julio Borràs Olobuenaga, Enric Borràs Muñoz, Joan Vila Mach, Joan Bosch Ferré, Josep Gironès Serra.

En Josep Maria Vila Juncosa era nascut el 20 d'agost de 1888 al Masroig (Tarragona). L'any 1936 treballava per compte propi a jornal però també havia treballat de cafeter; la seva besneta recordava les paraules de l'àvia, *recordo que l'àvia m'havia explicat que l'esperaven quan tornava de Montserrat. Hi havia estat treballant una temporada de picapedrer –va picar la pedra de la façana del monestir–; s'hi estava tota la setmana els baixava unes taronges que els havia guardat del seu menjar!*² El nostre protagonista no sabia llegir ni escriure. Estava casat amb Dolors Mach Isard, nascuda a Esparreguera el 5 de setembre de 1893. La parella tenien dos fills, l'Olímpia i el Joan³ i vivien plegats a l'avinguda Francesc Macià d'Esparreguera.

Document de l'alcaldia d'Esparreguera on informa sobre en Josep Maria Vila (31-10-1939).⁴

En finalitzar la Guerra Civil Espanyola, ell, la seva esposa, la filla, Olímpia, i la neta, Assumpció Borràs Vila, marxen a França, tal com consta en el llistat de

¹ La informació bàsica és extreta de l'entrevista a Montserrat Gironès Borràs, dins del Projecte "Memorial democràtic del Baix Llobregat. De Les Experiències personals a l'Èxit Col·lectiu". Joana Llordella i Blanca Mampel. Directores del projecte: José Fernández i Elionor Sellés. 23 de març de 2022.

² GIRONÈS, Montserrat, entrevista citada.

³ Nascut a Esparreguera el 5 de desembre de 1916.

⁴ Extret de l'Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer de Barcelona (ATMT3).

l'ajuntament,⁵ però retornarien ben aviat. Segons relatava Josep Paulo⁶, ell i la seva família *anàvem amb el Josep M. Vila, el cafeter, el Jordi i el Pere Guasch i les seves germanes, a més del Joan Ballesteros, que era del PSUC i també havia estat Conseller del nostre Ajuntament.*

M ^o . Blanca Pujante Creixell.	7	"	id.	40
Asunción Borrás Vila	3	"	Paseo Marimón	
Margarita Castellví Gascó ..	12	"	San Miguel, 12	
Julia Castellví Gascó	9	"	id.	
Adoración Egea Rius	6	"	Plaza S. Magín, 3	
Dolores Enajas Lopez	9	"	San Miguel, 7	
Antonia Calcerán Monné	7	"	San Antonio, 8	
Rosa Garcia Musté	11	"	A. Sedó, 83	
Emilia Hinojosa Hinojosa ...	9	"	Montserrat, 82	
Carmen id. id.	6	"	id.	
Ana Ms. id. id.....	13	"	id.	
Germina Hinojosa Lizaga ...	4	"	San Jaime, 1	

Fragment de la relació d'infants que marxen a l'exili, segons les autoritats franquistes (1939). AMES

A França van anar primer a Salies de Bearn, que era un poble on hi havia un balneari molt important i hi havia molts hotels. Allà els van repartir per diferents cases. La família Vila va anar a una casa de pagès. Quan el seu fill Joan tornà a casa, després de la guerra, no s'hi va trobar ningú perquè s'havien exiliat.⁷

En retornar de França, en Josep Maria Vila va ser empresonat i jutjat (aleshores tenia 51 anys) pel sol fet de ser sogre de l'Enric Borràs, segons el seu nét⁸, va ser acusat de rebel·lió i va arribar a la presó de Sant Feliu el 14 d'octubre de 1939 i s'hi va estar fins al 22 de gener de 1940. D'aquí, va ser traslladat a la presó del Poble Nou de Barcelona on s'hi va estar fins al 12 de setembre del mateix any ja que el cas va ser sobresegit a la revisió —en un principi se li demanava una pena de dotze anys i un dia. Segons el nostre informant, en Josep Maria tenia bona relació amb les autoritats eclesiàstiques del monestir de Montserrat, ja que hi havia treballat i això probablement va ser un factor a favor perquè sortís de la presó.

⁵ "Relación de personas rojas, huídas de esta población a la entrada de las tropas Nacionales" (1939). AMES.

⁶ PAULO I SABAT, Josep. Veure en aquest web, dins del Projecte "Memorial democràtic del Baix Llobregat. De Les Experiències personals a l'Èxit Col·lectiu". Entrevistadores: Joana Llordella i Blanca Mampel. Directors del projecte: José Fernández i Elionor Sellés. Transcriptora: Isabel Valero. Esparreguera, 21 de novembre 2008.

⁷ Ens ho ha confirmat la seva filla Dolores Vila, que actualment viu a Vilanova i la Geltrú.

⁸ Francesc Borràs. Conversa març, 2022.

En Josep Maria Vila amb la seva esposa, filla i neta (1938). Fons: Família Gironès Borràs

Olímpia Vila Mach

L'Olímpia Vila Mach era nascuda a Esparreguera l'1 de juny de 1915. havia treballat a l'empresa J. Montané Font S.L. i estava casada amb l'Enric Borràs Muñoz, amb qui tenien una filla, l'Assumpció Borràs Vila⁹, i vivien al Passeig Marimon.

La crida de lleves provocava canvis continus de regidories i alcaldes, a Esparreguera i molts altres ajuntaments, especialment a partir de la primavera de 1938. En moltes ocasions eren les dones, germanes o companyes de partit o sindicat qui substituïen els homes que anaven a la guerra. En el cas d'Esparreguera, hi van entrar per primera vegada sis regidores. No serà fins a la coneguda com a transició democràtica que hi haurà una altra dona regidora.

L'Olímpia va ser regidora de l'Ajuntament d'Esparreguera durant la República, quan va reemplaçar en Nicolau

Olímpia Vila (1934). Fons: Família Gironès Borràs.

⁹ Nascuda a Esparreguera el dos de maig de 1935.

Juanpere Vernet –regidor del PSUC– el mes de maig de 1938, perquè aquest és mobilitzat, i mantindrà el càrrec fins al final de la guerra. Així doncs, l’Olímpia entrà amb un grup de dones per primera vegada a l’Ajuntament d’Esparreguera, en aquest cas la primera per al PSUC.

La nostra protagonista va marxar a França amb els seus pares i la filla, però al padró de 1940¹⁰ ja consta que ha retornat i viu amb la filla. El padró també hi inclou el seu marit Enric Borràs, però es tracta d’una errada perquè l’Enric va romandre a França fins a la seva mort. Els pares de l’Olímpia vivien als baixos del mateix edifici que ella, al carrer Ferran Puig 81, 2a.

Sobre l’exili i el que va passar amb el seu espòs, l’Olímpia quasi no en va parlar mai amb la seva neta, la nostra informant.

Montserrat Gironès ens deia *Ara em quadra que la iaia Olímpia em digués que hi havia morts per les cunetes*¹¹.

Joan Vila Mach

El Joan Vila Mach havia treballat a l’empresa J. Montané Font S.L. i al padró de 1940 consta com absent del seu domicili, que aleshores era el Passatge Torres-Molins.

D’ell sabem que va ser carrabiner –va ser nomenat el 30 de desembre de 1936– i militar a l’exèrcit de la República.

Reuniendo las condiciones exigidas en Orden de este Ministerio de 27 de Septiembre último (GACETA número 272), para servir en el Instituto de Carabineros los aspirantes que figuran en la siguiente relación, que comienza con Alberto Puente García y termina en Alejandro Ventura Petit, y de conformidad con lo propuesto por la Comisión de Recluta, he tenido a bien concederles ingreso en el referido Instituto con destino a los Batallones de Carabineros de las Brigadas Mixtas. Lo comunico a V. S. para su conocimiento y efectos.

—Valencia, 30 de Diciembre de 1936. P. D..

J. PRAT¹²

En finalitzar la Guerra Civil va haver de tornar al servei militar¹³, el 1940, com podem veure a la fotografia de la caserna militar de Loiola (Donosti).

---

¹⁰ Padró municipal d’Esparreguera (1940). AMES.

¹¹ Montserrat Gironès Borràs, entrevista citada.

¹² *Gaceta de la República* núm. 366, p.1175.

¹³ Arxiu militar de Guadalajara “Juan Vila Mach” caixa 304199 exp.199, Batallons disciplinaris de soldats treballadors. (1939-1965).

En Joan Vila al jurament de bandera a la caserna de Lloïola. En primer pla a la dreta (1940).
Fons: Família Gironès Borràs

Ell no va marxar a viure a França però sí que marxaria al cap d'uns anys cap al Brasil.

Fitxa Consular de Joan Vila Mach. Document de residència d'estrangers al Brasil (1951). Fons Pere Vendrell.

Joan Bosch Ferré

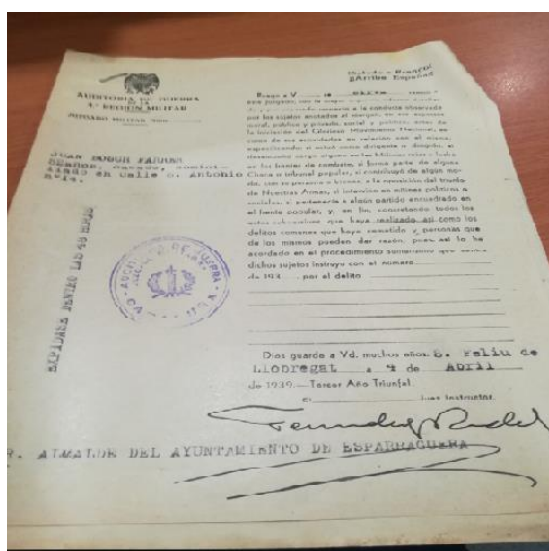
La germana del Josep Maria Vila, Felicità Vila Juncosa¹⁴, obrera tèxtil a S.A. Sedó en cta., com el seu espòs i les dues filles, també va patir les conseqüències de la

¹⁴ Nascuda al Masroig el 10 de febrer de 1894. Vivia al carrer Sant Antoni, núm.14.

repressió al final de la guerra. El seu marit, Joan Bosch Ferré¹⁵, conegut com el *Nino Nano*, era nascut a Piera i era paleta de professió; sindicalista, membre d'Estat Català i afiliat a ERC. Segons l'informe de la Guàrdia Civil, primer va ser militant de la CNT i passà posteriorment a la UGT. A més, també l'acusaven de complicitat amb l'Enric Borràs. Aquest havia participat als Fets d'Octubre i això també va ser un motiu d'acusació en finalitzar la guerra.

La maquinària repressiva començà a funcionar ràpidament una vegada es confirma l'ocupació de les tropes franquistes. Així, en acabar la Guerra Civil, en Joan Bosch és pres, jutjat –aleshores tenia 52 anys¹⁶– acusat de rebel·lió militar i executat el 4 de novembre de 1939 després d'un Consell de Guerra Sumaríssim d'urgència. En aquest cas van seguir el procediment acostumat. L'acusat era detingut, el jutge militar el feia ingressar a la presó com a sospitós, es demanava informació sobre els delictes comesos, segons les autoritats franquistes del lloc de residència (sovint es comptava amb la delació del veïnat) i, si calia, de l'indret de naixement.

En el cas del Joan, les acusacions¹⁷ que efectuà l'alcalde-gestor de l'època, són les comunes a la majoria d'acusats, tot i que no hi ha delictes de sang, però sí el fet de ser milicià i la d'organitzar actes polítics-sindicals. Anteriorment a aquest document tenim la sol·licitud¹⁸ d'informació del jutjat militar de l'Auditoria de guerra de la 4a Regió Militar, datada a Sant Feliu, el 4 d'abril de 1939 i dirigida a l'alcaldia d'Esparreguera.

El jutge d'Instrucció Militar demana informació sobre Joan Bosch (4-4-1939). AMES.

¹⁵ Nascut l'any 1888 a Piera, figura al llistat de "rojos destacados" de l'Ajuntament de l'any 1939 i hi consta sense afiliació política.

¹⁶ El 19 de juliol de 1939, amb el número 3542 en el seu procediment.

¹⁷ Segons un document de l'11 d'abril de 1939, adreçat al jutge militar d'instrucció de Sant Feliu de Llobregat. AMES.

¹⁸ Document del 4 d'abril de 1939, adreçat a l'alcalde d'Esparreguera. AMES.

Com podem veure des de la data de detenció i execució del Joan no passa pas massa temps, tenien pressa –al lateral del document hi podem llegir “expídase dentro las 48 horas–.

El fet que els detinguts passessin per Sant Feliu era perquè aquesta vila era el cap de partit judicial de la comarca. Allí hi havia un centre de detenció que també era un dipòsit de presoners. En aquest indret s’hi amuntegaven tots aquells que posteriorment anirien a d’altres presons. La majoria dels presoners de la nostra vila van anar a parar a la Model de Barcelona o a la presó de les Corts.

Felicità Vila i la seva filla Teresa havien signat l’any 1935 un document juntament amb 321 dones d’Esparreguera –potser alguna més perquè hi ha algun full que no es pot llegir del tot bé– demanant justícia per als presos pels Fets d’Octubre. El document consta d’onze folis i una portada; és escrit a mà, dirigit a l’alcalde d’Esparreguera.

57

REPÚBLICA DOS ESTADOS UNIDOS DO BRASIL
FICHA CONSULAR DE QUALIFICAÇÃO

Esta ficha, expedida em duas vias, será entregue à Polícia Marítima e à Imigração no pôrto de destino

Nome por extenso TERESA BOSCH VILA DE ELIAS
Admitido em território nacional em caráter PERMANENTE ESPECIAL
(temporário ou permanente)

Nos termos do art. 10 letra _____ do dec. n. 7967 de 1945
Lugar e data de nascimento Esparraguera / 20-10-1913.
Nacionalidade espanhola Estado civil casada
Filiação (nome do Pai e da Mãe) Juan e Felicidad
Profissão P.domesticas
Residência no país de origem Pje. S. Juan, 3. Sabadell.

NOME	IDADE	SEXO

FILHOS MENORES DE 18 ANOS { Transporte promovido pelo C.I.M.E.

Passaporte n. 678/61 expedido pelas autoridades de Barcelona
Chef. Sup. de Polícia Pje. S. Juan na data 9-1-1961.
visado sob n. 290

ASSINATURA DO PORTADOR: Teresa Bosch Vila
Encarregado do Consulado

M. Costra Silva
Cônsul-Adjunto

Consulado Geral do Brasil em BARCELONA
15 de fevereiro de 1961
O CONSUL GERAL

NOTA—Esta ficha deve ser preenchida à máquina pela autoridade consular, sendo as duas vias em original

Fitxa del Consulat del Brasil de Teresa Bosch Vila. (1961). Fons Pere Vendrell.

Al padró de 1940 encara hi trobem la Felicità amb les seves filles, la Teresa i l’Eva però la Teresa marxaria a viure a Sabadell i, posteriorment, als anys seixanta, al Brasil.

Enric Borràs Muñoz

L’Enric Borràs Muñoz va néixer a Terrassa¹⁹, el 9 de febrer de 1911 i treballava a l’empresa tèxtil d’Esparreguera J. Montané Font S.L.

¹⁹ Segons el cens de 1945, al de 1940 hi posava Barcelona. AMES.

Ell era fill del Julio Borràs Olobuenga²⁰, que l'any 1936 treballava d'aprestador a J. Montané Font S.L. i vivia amb la seva família al carrer de Madoz²¹, núm. 32 d'Esparreguera. El pare s'havia casat en segones núpcies amb Eduarda Simón Perales²². Del primer matrimoni aquest va tenir el Fèlix i l'Enric Borràs Muñoz; amb el segon, en sortiria el Júlio Borràs Simon.

Enric Borràs Muñoz. Fons: Família Gironès Borràs.

El pare de l'Enric havia estat president de l'Ateneu d'Esparreguera²³, segons el nostre informant, i també segons podem llegir a la premsa del moment, va ser elegit el 12 de juny de 1932 i reelegit el 16 de maig de 1933.

---

²⁰ Nascut a Barcelona el 15 d'agost de 1886.

²¹ Actual carrer Taquígraf Garriga.

²² Nascuda a Enguera (València) el 13/10/1888.

²³ L'entitat va néixer l'any 1919 amb el nom d'Ateneu Nacionalista, nom que canvià posteriorment per Ateneu d'Esparreguera. L'edifici actual va ser construït l'any 1926. Era freqüentat per gent catalanista de caire progressista.

ESPARRAGUERA

Nuestra primera entidad política, cultural y recreativa, «Ateneu d'Esparraguera», ha elegido nueva Junta directiva, la cual se halla integrada por los más valiosos elementos de la misma, habiéndose designado como presidente a don Julio Borrás Olabuenaga, a quien deseamos el mejor acierto en su difícil mandato.

—Todas nuestras sociedades recreativas se aprestan a la organización de los respectivos festejos y espectáculos que han de tener en sus locales durante los días de la próxima fiesta mayor, procurando superarse las unas a las otras, lo que da lugar a que cada año sea esta villa una de las que celebran su fiesta mayor con más brillantez.

De momento se sabe que La Estrella, ha contratado al baritono Marcos Redondo, el cual interpretará «Los Gavilanes». Del Ateneu sólo se sabe que realiza activas gestiones para ofrecer un espectáculo que muchos reputan de imposible dada la importancia y el coste del mismo.

Por nuestra parte sólo deseamos que se confirmen los propósitos, ya que, de ser así, podríamos admirar en nuestra propia casa lo que constituyó el «clou» teatral de la pasada temporada de otoño en Barcelona.

En Júlio Borràs va ser elegit president de l'«Ateneu Esparraguera». *La Vanguardia* (12 de juny de 1932).

ESPARRAGUERA

Ha sido reelegido presidente del «Ateneu Esparraguera» nuestro particular amigo don Julio Borràs.

—El Ayuntamiento ha tomado el acuerdo de sacar a concurso la instalación de un cámara frigorífica en la Plaza Mercado.

—Tras una semana de agitación social debido a un conflicto existente en la fábrica Sedó, el lunes se reanudó el trabajo con la máxima normalidad.

—El grupo escénico de la Sociedad «L'Estrella», ha sido objeto de una distinción honorífica en el concurso de «Teatre Amateur». Así mismo le ha sido concedido una premio a la joven actriz del propio Grupo, señorita Casalta.

—Se está procediendo a la instalación de alumbrado eléctrico por medio de focos, en el Paseo Francisco-Macía.

—Podemos desmentir rotundamente los insistentes rumores que han venido circulando estos días respecto a cierta actitud tomada por algunos concejales afiliados a la «Esquerra», ante los acontecimientos registrados días atrás en la Casa Ayuntamiento y con motivo de la manifestación de protesta que llevaron a cabo los elementos del Sindicato Único.

—Según noticias, la próxima semana comenzarán los trabajos para la instalación del alumbrado eléctrico en la barriada de «Mas d'En Galb» de este término municipal.

—Está siendo objeto de los más halagüeños comentarios la extensa plantación de árboles que se está llevando a cabo por el Ayuntamiento en todos los paseos y caminos de la población.

—Ha tomado posesión del cargo de maestra de la escuela de niñas de la «Colonia Sedó», la señorita Rosa Turión.—Corresponsal.

Júlio Borràs és reelegit com president de l'«Ateneu Esparraguera». *La Vanguardia* (16 de març de 1933).

En Julio Borràs Olobuenaga va ser pres quan tenia 53 anys, i va entrar a la presó el 13 d'agost de 1939 i en va sortir el 21 de juny de de 1941. Va ser acusat de rebel·lió, amb una pena de 12 anys i un dia²⁴.

Com hem dit més amunt, l'Enric es va casar amb Olímpia Vila Mach i van tenir una filla. A continuació poden veure una imatge de la família, quan ell ja es trobava a França.

²⁴ Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer, Llista de reparació jurídica de víctimes del franquisme (1938-1978) segons la Llei 11/2017, Arxiu Nacional de Catalunya (fons de la presó Model).

Enric Borràs amb la seva esposa i filla. La imatge de l'Enric estava superposada ja que l'Enric ja era a França. 1939-40. Fons: Família Gironès Borràs

L'Enric va ser processat i condemnat pels fets d'Octubre de 1934²⁵ i, segons el llistat elaborat per Manel López²⁶, formava part dels Sindicats d'Oposició d'Esparreguera i va ser empresonat al vaixell presó *Ciudad de Cádiz*, tot i que, segons un llistat efectuat per l'Ajuntament d'Esparreguera, va ser empresonat al Barco Uruguay, com poden veure més avall.

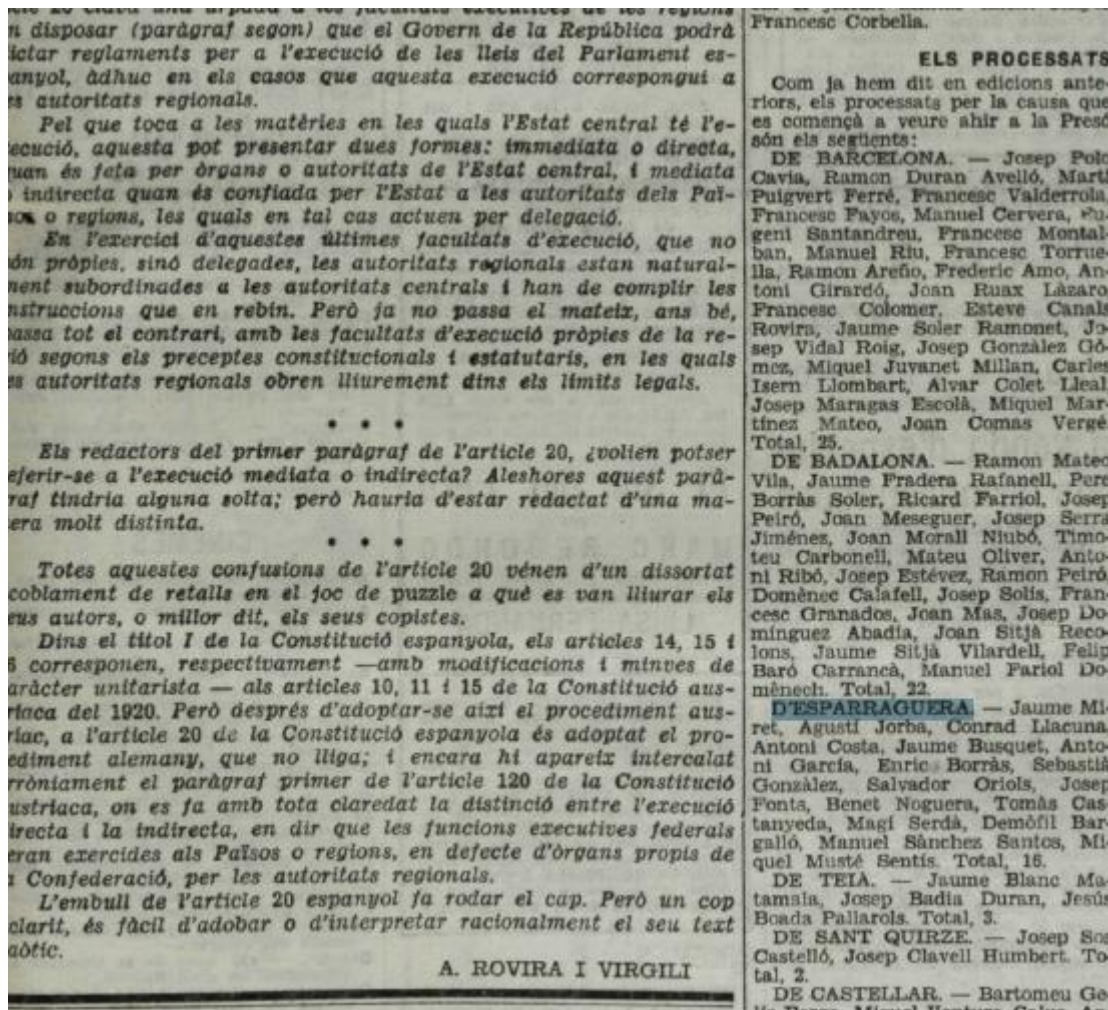
---

²⁵ El fiscal li demanava una pena entre 2 anys i 4 mesos.

²⁶ LÓPEZ, M. (2010), *Els Fets del 6 d'Octubre de 1934*, Barcelona, Editorial Base. Vegeu l'Annex 2, Relació de detinguts i empresonats per la insurrecció d'octubre entre octubre de 1934 i gener de 1935. LÓPEZ ESTEVE, Manel (2013). *Els fets del 6 d'octubre de 1934*. Editorial Base.

Miguel Galcerán Jorba	Prisión celular.
Miguel Musté Sentís	Barco Uruguay.
Félix Jorba Domenech	Prisión celular.
Bonifació Bros Castellví	id. id.
Juan Canals Prats	id. id.
Rafael Giné Abelló	id. id.
Juan Castellví Molins	id. id.
Juan Jordá Bonastre	id. id.
Enrique Jorba Solé	id. id.
Magín Sardá Castellet	Barco Uruguay.
Jaime Busquets Llopart	id. id.
Enrique Borrás Muñoz	id. id.
Antonio García Pedrero	id. id.
Sebastián González Bofarull	id. id.
Agustín Jorba Alert.	id. id.
Tomás Castanera	id. id.
Miguel Sánchez Santos	id. id.
Pedro Costa	id. id.
Conrado Llacuna Serra	id. id.
Jaime Pons Domingo	id. id.
Jaime Vila Galcerán	id. id.
Tomás Miret Orga	id. id.
Demófilo Bargalló	id. id.
Benito Noguera Sallent	id. id.
José Vidal (carpintero)	id. id.
Salvador Orriols Costa.	id. id.
Fernando Sisteró Estruch	Prisión provincial.

Relació de detinguts i empresonats per la insurrecció d'octubre entre octubre de 1934 i gener de 1935, segons llistat de l'Ajuntament d'Esparreguera, on hi podem llegir el nom de l'Enric Borràs. AMES.

Fragment de la notícia sobre el judici dels Fets d'Octubre a *La Humanitat*, 22 de gener de 1935

A la Causa General d'Esparreguera²⁷ l'Enric és considerat molt perillós per al règim ja que havia estat membre d'Estat Català i escamot de Dencàs.²⁸ Segons aquest document, va formar part del "primer comitè Rojo" i en aquell moment s'informa que l'acusat es trobava exiliat a França.

L'Enric Borràs va ser regidor per ERC²⁹ en la formació del nou Ajuntament d'Esparreguera del 31 de juliol de 1936³⁰, però no continuarà a partir del mes d'octubre.

(...) Tot seguit la Presidència d'edat expressa que és motiu d'aquesta convocatòria la constitució de la Corporació municipal amb elements totalment afins al Front Popular d'Esquerres de Catalunya, segons disposen el Decret i Ordre-Circular de l'honorable senyor Conseller de Governació de dates 22

²⁷ Peça primera o principal de la província de Barcelona, Lligall: 1597 Caixa: 1 Exp.: 8 Foli: 32 (11/06/1941). AHN.

²⁸ El fiscal li demanava una pena de 2 anys i 4 mesos.

²⁹ Segons Cobos és un dels fundadors del PSUC a Esparreguera. Ho podem llegir a COBOS, Josep Maria. *Esparreguera 1931-1939. República, guerra, revolució i repressió* (2021) Barcelona: Nova Casa Editorial, p.171.

³⁰ Llibre d'actes de l'Ajuntament del dia 31 de juliol de 1936. (AMES)

d'aquest mateix mes, inserits als Butlletins Oficials dels dies 24 i 25 següents, i es procedí:

1r. A l'examen de les credencials presentades pels Consellers senyors Josep Alert i Estruch; Domènec Jorba i Costa; Josep Colilles i Margarit; Antoni Torrella i Estruch i Pere Sanmartí Tatjé, essent-los-hi reconeguda aptitud legal per al càrrec.

2n. A l'examen de les següents renúncies: Per incompatibilitat en el càrrec al·legada per Ramon Casamajor i Soler, actual jutge municipal, de Martí Descarrega i Garcia per no residir en aquesta localitat; i de Lluís Noguera Santfeliu, Joan (?) Morral, Joan Jorba Alert i Martí Guillamat Martí, fundades en motius particulars d'ocupacions i assumptes familiars que requereixen la seva atenció, totes les quals foren acceptades per unanimitat.

3r. A l'examen de les propostes que, sobre assignació de Consellers suplents i a l'empara de l'esmentat Decret de Governació, han estat efectuades per les Entitats "Unió de Rabassaires" a favor d'en Joan Julià Petit i per la Secció Política de l'"Ateneu Esparreguera" (adherida a Esquerra Republicana de Catalunya) a favor d'Enric Borràs i Muñoz; Sebastià González i Bofarull; Agustí Jorba Alert; Demòfil Bargalló i Rovira i Joan Jordà i Bonastre, en substitució de les renúncies consignades anteriorment.³¹

Un cop efectuat l'escrutini, en votació secreta, es votà la nova corporació, resultant electe com a Alcalde President, el sr. Miquel Galceran i Jorba; l'Enric Borràs seria Conseller. A la sessió del dia 2 d'agost de 1936 l'Enric va ser nomenat Conseller d'Hisenda, sota la Presidència d'Hisenda de Miquel Musté, i tindrà la responsabilitat dels serveis de Mercat i subsistències.

Al diari *La Publicitat* del 5 de novembre d'aquest any, en anunciar la nova corporació resultat de la nova organització municipal decretada per la Generalitat de Catalunya i que serà presidida per Miquel Galceran, ja no apareix mencionat l'Enric Borràs. Per altra banda, l'esmentada notícia fa referència al fet que aquella setmana havien marxat de la vila una bona colla de milicians. Probablement l'Enric en seria un.

---

³¹ Llibre d'actes de l'Ajuntament del dia 31 de juliol de 1936. (AMES)

ESPARREGUERA

Resultat de la nova organització municipal decretada per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament ha quedat constituït de la manera següent:

Per E. R. C.: Miquel Galceran, Josep Giné, Agustí Jorba, Félix Jorba, Joan Canals, Conrad Llacuna i Pere Sant-Martí. Per la C. N. T.: Esteve Ribera, Josep Ribera, Joan Castellví, Salvador Orriols, Pere Quert, Joan Folch i Enric Murà. Pel P. S. U. C. Francisc Elena, Joan Jordà i Jacint Hierro. Per U. de R.: Josep Paz, Miquel Musté i Rosend Alert. Pel P. O. U. M.: Francisc Julià i Josep Pàmies.

— A les dependències del Banyer de La Puda de Montserrat es troben 300 refugiats procedents principalment de les zones més afectades per la guerra.

— Aquesta setmana han marxat d'aquesta vila una bona colla de milicians que van a sumar-se a les nostres heroiques milícies.

— Les nostres organitzacions obres i polítiques han creat un Consell de Defensa i Economia.

— Ha quedat constituïda una delegació local del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

— Al Passeig de Francisc Maclà un automòbil que transportava ferits del front d'Aragó atropellà la noia de 18 anys Montserrat Sant-Martí. Li produí ferides de pronòstic reservat.

"Esparreguera". *La Publicitat*. Barcelona, 5 de novembre de 1936, p.3.

El nostre protagonista va marxar a Tardienta amb la columna 19 de juliol³². Segons Gonzalo Berger³³, la columna 19 de Juliol va ser una centúria sortida el 23 d'agost de Barcelona cap al front d'Aragó nord. Es va desplegar per aquest municipi, posteriorment per Alcubierre i Robres. Era una columna formada per militants del PSUC, tot i que també hi van participar alguns voluntaris de la CNT, la UGT, ERC i la FAI. En aquesta columna hi trobem alguns militars professionals, dones i estrangers. Com altres columnes al llarg de la lluita, va anar integrant i integrant-se en d'altres columnes, per exemple, es va unificar amb la columna Francisco Duran Rosell al setembre i el mateix mes amb la coneguda com a columna Rosa Luxemburg; al mes de novembre a la columna Del Barrio.

³² Extret de la "Relación de los individuos que se encuentran en el Frente y milicianos". AMES.

³³ BERGER, Gonzalo (2018). *Les milícies antifeixistes de Catalunya. 21 de juliol-31 de desembre de 1936*. Barcelona: Eumo Editorial, p.189.

AL POBLE TREBALLADOR D'ESPARRAGUERA

CAMARADAS:

Es evident que'ls fets ens han donat la raó. Quan fa uns mesos neixia en aquesta vila, filla del moviment d'oposició a la C. N. T., la central sindical U. G. T. i que part dels homes que s'els havia confiat la seva direcció pactaven amb la C. N. T., els obrers que recolaven la Unió General de Treballadors, fent-se càrrec dels moments que vivíem, ens absteníem de manifestar-nos contraris a l'absorció que uns companys s'avenien a fer amb la C. N. T.

Deiem nosaltres que una absorció no es podia considerar com una fusió i que no a molt trigar, sorgiria la desconfiança dels que anaven a la C. N. T. contra la seva voluntat.

Un casament a desgrat d'un dels dos que hi prenen part, té que donar forçosament un resultat nul. I això és el que ha passat amb el casament obligat per els que es deien pares de la U. G. T. Però, com que des del 19 de Juliol, els divorcis son una cosa sencillíssima aquest s'ha operat ja, hi veiem com una gran part de la família proletària d'aquesta vila està divorciada per complert.

Ens dol l'ànima veure com disposicions que dicta el Consell d'Empresa de la Fàbrica Sedó, no són complertes, o bé si ho són, és a costa d'amenaques. No volem discutir si dites disposicions són o no ben orientades, el que si ens atrevim a dir es que una gran part del proletariat recel·la dels seus dirigents sindicals.

Nosaltres havem dit sempre que és més fàcil entendre's dues directrius i fer complir cada una als seus afiliats, que no entendre's una sola directriu entre centenars de treballadors quant una gran part d'ells discrepa de la mateixa: i diem, que si les mateixes disposicions dictades per el Consell d'Empresa haguessin estat avalades per dirigents responsables de tots els sectors, no es de duptar de que tots haurien complert les disposicions emanades de les seves directrius.

Per tant, els que sota-signen, responsables del moment en que vivim, no estem disposats a que aquesta indisciplina filla d'un divorci existent entre una massa de treballadors i els seus dirigents sindicals actuals, continui. Anem doncs a la formació immediata de la Unió General de Treballadors; que consti però, que no ho fem en só de guerra ni de competència sindical, sino per recollir aquest malestar existent i transformar-lo amb una massa disciplinada i forta, que faci possible el bon funcionament del nou ordre econòmic social establert.

Esperem que els camarades de la C. N. T. es faran càrrec de que nosaltres no volem la desunió del proletariat, ans al contrari, s'ha demostrat que la desunió existeix avui, i que amb el pacte signat entre les dues centrals sindicals C. N. T. i U. G. T., es poden establir fermes lligams que fassin possible una bona entesa fins a arribar a l'esperada fusió de C. N. T. i U. G. T. en una sola sindical.

Visca la República democràtica!

Visca el Front antifeixista!

Visca Catalunya!

Esparreguera, 17 Desembre del 1936.

Joan Vendrell. — Josep Elena. — Vicenç Esteve. — Jaume Soler. — Manel Jornet. — Ramon Vandellos. — Denofil Bargalló. — Joan Valdeperas. — Joan Vilà. — Joan Bosch. — Salvador Ballús. — Agustí Bayona. — Josep Angera. — Jaume Vila. — Josep Descàrrega. — Salvador Ferré. — Francesc Elena. — Pascual Paulo. — Joan Jordà. — Francesc Musté. — Joan Soleras. — Miquel Morral. — Enric Roig. — Amadeo Navarro. — Esteve Fornés. — Jacint Hierro. — Delfi Tragau. — P. Momé. — Enric Borràs.

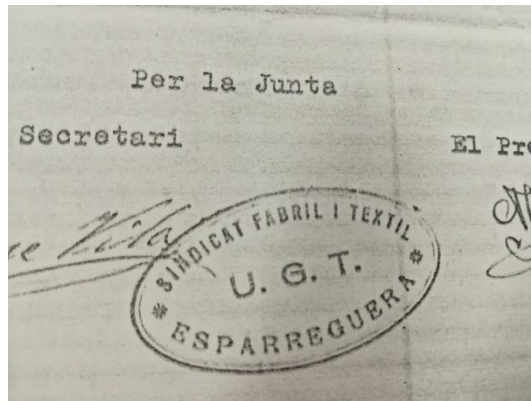
Notul·la. — A partir del divendres, els nostres simpatitzants podran passar a recollir llur CARNET, en el local (antiga casa Galceràn).

Escric efectuat pels partidaris de la creació del sindicat de la UGT a Esparreguera on hi podem trobar alguns dels protagonistes d'aquestes històries de vida (1936). AMES.

Com a conseqüència de les discrepàncies sindicals i confrontació obrera, l'Enric Borràs va formar part d'un grup que signà un manifest "Al poble treballador d'Esparreguera", el 17 de desembre de 1936, on s'expressava la intenció de formar immediatament la Unió General de Treballadors fins a esperar que algun

dia la massa obrera s'unís en un sol sindicat. D'aquí deduïm que ell va ser un dels fundadors de la UGT a Esparreguera.

Segell del sindicat del tèxtil de la UGT d'Esparreguera. 1936. AMES

El nostre protagonista no va tornar mai més a Esparreguera i es va quedar a viure a França, on va morir l'any 1989. Com podem veure més avall, formava part del Moviment Unit de Resistència contra l'ocupació nazi a França.

Indret on és enterrat l'Enric Borràs. Fons: Família Gironès Borràs

Josep Gironès Serra

El Josep va néixer a Esparreguera l'any 1901, treballà de teixidor a Manufactures Sedó des de l'1 de gener de 1915 fins al 31 d'octubre de 1938. La seva mare, Montserrat Serra Buixadés va quedar vídua i es va casar amb Josep Avellana Mayoral³⁴.

Ell estava casat amb Rosa Julià Soler, nascuda el 31 de maig de 1904 a Esparreguera, treballava a J. Montané Font S.L., i era analfabeta com els seus pares³⁵. El Josep sí que sabia llegir i escriure. La parella tenien tres fills, el Joan, el Salvador i la Teresa, que va néixer el 1936. El sogre del Josep, Salvador Julià, deixà la fàbrica el 30 de novembre de 1938.

L'any 1936 en Josep vivia amb la família de la seva esposa, al Beat D. Castellet, 30 d'Esparreguera, però l'any 1940 ell ja no apareix al padró d'habitants perquè es trobava a l'exili, a França, on s'hi va estar nou anys.

Salvador Julià, Josep Gironès, Roser Julià i Joan Gironès. Fons: Família Gironès Borràs

³⁴ Aquest treballava a la secció del blanqueig de S. A. Sedó en cta.

³⁵ Salvador Julià Rodó, nascut a Esparreguera el 27/04/1874 i que treballava de filador a S.A. Sedó, en cta. La mare era Teresa Soler Vila, nascuda també a Esparreguera el 10/02/1885.

La nostra informant: Montserrat Gironès Borràs

La nostra informant Montserrat Gironès Borràs és besneta de Josep Maria Vila i de Julio Borràs Olobuenaga, neta de Josep Gironès Serra, d'Enric Borràs Muñoz i d'Olímpia Vila Mach, i filla d'Assumpció Borràs Vila; tots ells van patir, d'alguna manera, la repressió en finalitzar la Guerra Civil. Malgrat tot, era un tema que es tractava poc a la família potser perquè era també una manera de protegir els fills i encobrir el dolor.

La Montserrat ha treballat d'administrativa de comptes i tècnica en un departament Cad/Cam de circuits impresos. Ha estat membre actiu en el sindicat de la UGT.